MANWAL GĦALL-GĦALLIEMA

NAFDA JEW NARMI: SKOPRI L-MEDIA MIL-LENTI TAL-ISTORJA EWROPEA

INTRODUZZJONI

Dan il-modulu huwa mfassal biex jappoġġja t-tagħlim tiegħek, u jgħin lill-istudenti jiżviluppaw il-litteriżmu tal-media tagħhom, imsaħħaħ bil-ħiliet tal-ħsieb kritiku meħtieġa biex jinnavigaw ix-xenarju kumpless tal-media tal-lum. Permezz ta' eżempji mill-istorja Ewropea, l-istudenti jitgħallmu jidentifikaw il-preġudizzju u l-manipulazzjoni, waqt li jirriflettu dwar il-konsum tal-media tagħhom stess u jaqsmu d-drawwiet tagħhom. Dan l-approċċ jibni l-fehim tal-influwenzi psikoloġiċi li jsawru l-kontenut tal-media tul l-istorja, u jgħammar lill-istudenti biex isiru utenti tal-media b'kuxjenza u b'responsabbiltà.

> ***Nota:*** *L-intelliġenza artifiċjali tintuża f'diversi punti fil-modulu. Kull meta tintuża, dan jiġi enfasizzat u integrat b'mod ċar fil-proċess tat-tagħlim.*

METODU

Dan il-modulu jsegwi approċċ ta' tagħlim imħallat; jgħaqqad elementi online ma' attivitajiet ibbażati fil-klassi li jeħtieġu l-faċilitazzjoni attiva tiegħek (ara l-pjan dettaljat tal-lezzjoni hawn taħt). Il-modulu joffri żewġ livelli ta' diffikultà: wieħed għall-istudenti ta' bejn 13 u 15-il sena u wieħed għall-istudenti ta' bejn 16 u 18-il sena. Kull livell jinkludi għodod differenti, bħal esplorazzjoni interattiva ta' immaġnijiet, kards ta' diskussjoni, kwiżżijiet, filmati ta' tagħlim, eżerċizzji li jagħevolaw il-ħsieb kritiku, u suġġerimenti fakultattivi għal xogħol tad-dar.

> ***Nota:*** *Dan il-modulu huwa mfassal biex jikkomplementa t-tagħlim tiegħek dwar il-Litteriżmu tal-Media u mhuwiex għodda awtonoma. Huma meħtieġa l-faċilitazzjoni attiva u l-kontribut tiegħek.*

OBJETTIVI

Meta l-istudenti jlestu dan il-modulu, għandhom ikunu kapaċi:

1. Jirrikonoxxu l-preġudizzju, l-isterjotipi, il-poter u l-intenzjoni fil-messaġġi tal-media matul l-istorja Ewropea.
2. Jifhmu u janalizzaw il-proċessi (newro)psikoloġiċi wara l-ħolqien, it-tixrid u l-ipproċessar tal-kontenut tal-media
3. Jevalwaw b'mod kritiku l-kredibbiltà tas-sorsi u tal-kontenut.
4. Jifhmu r-rwol tagħhom stess fil-konsum u l-kondiviżjoni tal-media b'mod responsabbli.

DURATA

Il-perkors ta' tagħlim issuġġerit (ara hawn taħt) jieħu madwar żewġ lezzjonijiet (50 minuta kull waħda), flimkien ma' kompitu fakultattiv ta' xogħol għad-dar. Tista' taġġusta l-allokazzjonijiet tal-ħin skont il-ħin tat-tagħlim disponibbli tiegħek billi tagħżel, testendi jew tqassar l-attivitajiet kif meħtieġ.

Din il-ħarsa ġenerali turi kemm l-għalliema allokaw ħin biex ilestu l-modulu matul fażi tal-ittestjar mal-istudenti:

Ħin meħtieġ	**% tal-għalliema**
<30 min	3%
30–45 min (lezzjoni waħda)	11%
45–75 min (2 lezzjonijiet)	46%
75–120 min (3+ lezzjonijiet)	34%
>120 min	6%

IL-METODU TA' RIFLESSJONI VIŻIBBLI

Dan il-modulu juża l-Metodu ta' Riflessjoni Viżibbli. Huwa approċċ iċċentrat fuq l-istudent li jgħin lil min jitgħallem jiżviluppa ħiliet ta' ħsieb kritiku u japprofondixxi l-fehim permezz ta' għadd ta' rutini ta' mistoqsijiet. Jappoġġja lill-edukaturi fit-twassil tal-għarfien storiku, u jgħin lil min jitgħallem jifhem ir-rilevanza tiegħu llum.

> ***Nota:*** *Xi suġġetti jistgħu jkunu delikati għall-istudenti. Ikkunsidra jekk l-atmosfera tal-klassi hijiex sikura u jekk tistax tiżgura li l-istudenti jittrattaw lil xulxin b'rispett. Iddiskuti dan fil-klassi jekk taħseb li huwa meħtieġ.*

Il-Metodu tat-Trijangolu tal-Perspettivi[1]:

[1]Abbażi tal-Metodu ta' Riflessjoni Viżibbli mislut mill-Project Zero (Harvard Graduate School of Education), dan il-metodu partikolari ġie żviluppat minn Claire Bown ("The Art Engager", Mużew tal-Ħsieb, 2024).

Dan il-metodu jistieden lill-istudenti jesploraw perspettivi differenti billi jadottaw il-perspettiva ta' persuna oħra kemm jekk tkun irrappreżentata (kif ukoll jekk ma tkunx) fl-eżerċizzju ta' skoperta tal-immaġni. L-immaġnijiet storiċi mmanipulati jistgħu jservu bħala għodod b'saħħithom biex iħeġġu lill-istudenti jirriflettu fuq diversi perspettivi u l-motivazzjonijiet wara dawn l-immaġnijiet.

Wara li jiskopru l-istorja ta' immaġni, l-istudenti jintalbu jesploraw tliet perspettivi differenti marbuta magħha. F'dan il-punt, il-faċilitazzjoni attiva tiegħek hija importanti: spjega l-passi b'mod ċar u offri appoġġ għal kull waħda mit-tliet mistoqsijiet. Kun ċert li l-istudenti jwieġbu l-mistoqsija waħda waħda, fl-ordni maħsub. Billi jpoġġu l-perspettiva tagħhom stess fl-aħħar, l-istudenti se jiskopru l-perspettiva tagħhom stess b'mentalità aktar kritika.

1. **X'inhi l-perspettiva tal-fotografu/tal-kreatur?**
   Stieden lill-istudenti jikkunsidraw għaliex il-fotografu għażel ċertu motiv jew għaliex iddeċieda li jimmanipula l-immaġni? X'kienu l-motivazzjonijiet u l-intenzjonijiet tiegħu? L-intenzjonijiet tiegħu kienu pożittivi jew negattivi u għal min? Kif seta' ħassu l-fotografu meta ħoloq l-immaġni?

2. **X'perspettivi oħra huma involuti? eż. x'inhi l-perspettiva tas-suġġett/tal-persuna fil-fotografija)?**
   Ħeġġeġ lill-istudenti jespandu l-ħsieb tagħhom billi jesploraw perspettiva differenti, ngħidu aħna l-perspettiva ta' persuna prominenti fl-immaġni jew il-protagonista: Kif setgħu ħassewhom meta ttieħed ir-ritratt? Kellhom xi intenzjoni? Kellhom għażla? Tista' tikkunsidra wkoll l-udjenza fil-mira: Kif jipperċepixxu r-ritratt? X'jgħaddilhom minn moħħhom jew xi jħossu?

3. **X'inhi l-perspettiva tiegħi?**
   Fl-aħħar pass, stieden lill-istudenti jirriflettu dwar il-perspettiva tagħhom stess. Meta wieħed ikun jaf l-istorja fl-isfond wara immaġni, din kif tinfluwenza l-perċezzjoni tagħhom? X'jaħsbu dwar immaġnijiet manipulati? Jikkunsidraw

li jimmanipulaw immaġni huma stess jekk din tkun għal kawża ġusta? X'inhi d-differenza bejn il-manipulazzjoni ta' immaġni fil-passat u llum il-ġurnata?

EŻEMPJU:

Hawn taħt se ssib it-tweġiba ta' student mill-fażi tal-ittestjar tal-modulu, abbażi tal-immaġni "Lenin (u Trotsky)".

X'inhi l-perspettiva tal-persuna li ħolqot l-immaġni?

"Naħseb li l-awtur ta' din l-immaġni ried juri s-setgħa li kellu Lenin, nistgħu naraw li fl-immaġni hemm Lenin li kien qed jitkellem u jgħid lill-popolazzjoni dwar l-Armata l-Ħamra u kull min kien preżenti kien qed jisimgħu jitkellem, u dan juri s-setgħa li kellu fuq l-Unjoni Sovjetika f'dak iż-żmien."

X'inhi l-perspettiva ta' ħaddieħor?

"Naħseb li aktar tard Stalin ried jeditja din l-immaġni sempliċiment biex jimmanipula lin-nies u jħassar kull memorja ta' Trotsky u Kamenev minn għajnejn il-popolazzjoni, sabiex ikun jista' jiddikjara li qatt ma kienu preżenti fil-kontroll tar-reġim, u b'hekk joħloq xi tip ta' propaganda."

X'inhi l-perspettiva personali tiegħek?

"Naħseb li din l-immaġni turi kemm huma b'saħħithom xi nies, u kif il-minoranza dejjem tiddetta fuq il-maġġoranza, bħalma għamel Lenin fuq il-popolazzjoni Russa. Nistgħu naraw dan il-fenomenu

f'kull dittatorjat li qatt kien hemm (il-Korea ta' Fuq, il-Ġermanja Nazista eċċ.) u naħseb li l-istampa tibgħat messaġġ qawwi lit-telespettaturi."

PJAN TAL-LEZZJONI

Il-pjan tal-lezzjoni huwa suġġeriment. Tista' taġġusta l-allokazzjonijiet tal-ħin skont il-ħin tat-tagħlim disponibbli tiegħek billi tagħżel, testendi jew tqassar l-attivitajiet kif meħtieġ. Tista' tikkunsidra wkoll li tassenja ċerti attivitajiet bħala xogħol tad-dar għall-istudenti.

> ***Nota:*** *Għalkemm hemm żewġ livelli ta' diffikultà mmirati lejn gruppi ta' età speċifiċi, jista' jkun li tixtieq tagħżel miż-żewġ livelli dak li jagħmel l-aktar sens għall-istudenti tiegħek.*

LIVELL 1

(għal studenti ta' bejn 13 u 15-il sena)

1. Kwiżż tal-Bidu
2. L-Għodda tal-Id.
3. Filmati ta' Tagħlim
4. Skeda ta' żmien għall-media
5. Ikklikkja u Ddiskuti

LIVELL 2

(għal studenti ta' bejn 16 u 18-il sena)

1. Skoperta tal-Immaġni & t-Trijangolu tal-Perspettivi
2. Ikklikkja u Ddiskuti
3. Proġett
4. Il-Kamra tal-Verifika tal-fatti

STADJU	ATTIVITÀ	FORMAT	ĦIN	GĦAN U SUĠĠERIMENTI
LIVELLI 1 U 2				
VAWĊER U LOGIN	Biex taċċessa l-modulu, iġġenera kodiċijiet ta' vawċers għall-istudenti tiegħek u għalik innifsek. Kull student (jew grupp) juża kodiċi wieħed. Bħala għalliema, illoggja billi tuża l-kodiċi tal-vawċer tal-għalliem.	PDF	5'	Ara li jkollok aċċess xieraq kemm għall-għalliema kif ukoll għall-istudenti. Ftakar li l-illoggjar bħala għalliem jagħti aċċess għal karatteristiċi addizzjonali bħall-viżwalizzazzjoni tar-rapport, li jippermettilek tara t-tweġibiet u l-kontribuzzjonijiet tal-istudenti tiegħek. Il-kodiċijiet għall-għalliema u l-istudenti jistgħu jerġgħu jintużaw għal kull klassi, eż. meta jilloggjaw għat-tieni lezzjoni.
LIVELL 1				
KWIŻŻ TAL-BIDU	L-istudenti jibdew il-modulu bi kwiżż qasir li fih jippruvaw jiddistingwu l-aħbarijiet foloz minn dawk veri. Bħal fil-ħajja reali, id-deċiżjonijiet spiss jeħtieġ li jittieħdu malajr, għalhekk l-istudenti għandhom żewġ minuti biex iwieġbu ħames mistoqsijiet.	Għodda online	3'	Il-kwiżż juri lill-istudenti li hemm d-differenza bejn aħbarijiet veri, anki jekk mhux tas-soltu, u l-aħbarijiet foloz, hija waħda żgħira. Il-kwiżż ipoġġihom b'mod divertenti f'modalità ta' ħsieb kritiku.
L-ID	L-Id hija għodda sempliċi li tgħin lill-istudenti jivvalutaw malajr ħames aspetti ta' kif jittrattaw il-kontenut tal-media, eż. jivverifikaw jekk is-sorsi humiex affidabbli, jekk il-kontenut huwiex emozzjonali eċċ. Permezz ta'	Għodda online	5'	L-Id hija għodda użata wkoll fil-wirja temporanja/li tivvjaġġa tal-HEH "Fake (f)or Real". Hija tipprovdi lill-istudenti b'suġġerimenti sempliċi biex iqisu l-kontenut tal-

	attività sempliċi ta' drag & drop, l-istudenti jiffamiljarizzaw ruħhom mal-kunċett.			media. L-Id terġa' tidher ukoll fil-filmati ta' tagħlim.
FILMATI TA' TAGĦLIM	It-tliet filmati qosra jintroduċu lill-istudenti f'aspetti differenti tar-rwol ta' moħħhom meta jikkunsmaw kontenut tal-media: il-moħħ mgħaġġel, il-moħħ bil-mod, u l-IA. L-istudenti għandhom jaraw il-filmat f'din is-sekwenza.	Għodda online	10'	Il-filmati jgħinu lill-istudenti jifhmu x'jiġri f'moħħhom meta jikkunsmaw il-kontenut tal-media. Jagħmluhom konxji li xi wħud mid-deċiżjonijiet tagħhom huma istintivi iżda joffru wkoll għodod biex jingħelbu r-reazzjonijiet impulsivi għall-kontenut tal-media.
SKEDA TA' ŻMIEN GĦALL-MEDIA	Permezz ta' eżerċizzju drag & drop, l-istudenti jiskopru l-iżvilupp tal-media matul l-istorja u mbagħad ikunu jistgħu jidħlu aktar fil-fond fl-istadji differenti tal-iżvilupp tal-media.	Għodda online	5'	L-istudenti jiskopru l-impatt tal-media fuq il-konsumaturi (mill-istampar tal-kotba, sar-radju, t-TV, il-media soċjali, l-IA, eċċ.). Jitgħallmu li s-setgħa u l-influwenza dejjem sawru kontenut tal-media (problematiku).
IKKLIKKJA U DDISKUTI	L-istudenti jistgħu jsibu sieħeb jew sieħba, jagħżlu kard ta' diskussjoni waħda (jew aktar) u jiddiskutu l-mistoqsija fuq il-kard. Jistgħu jagħżlu minn varjetà ta' suġġetti.	Online/Fil-klassi	20'	L-istudenti jistgħu jirriflettu u jiddiskutu aspetti differenti ta' dak li ltaqgħu miegħu s'issa fil-modulu. Jistgħu jagħmlu dan f'pari, fi gruppi żgħar, jew fil-klassi sħiħa. Din il-parti teħtieġ il-faċilitazzjoni attiva tiegħek. Tista' tiddeċiedi jekk l-istudenti jagħżlux il-

				kards b'mod liberu, kemm minnhom, u jekk/kif għandhom jiġu ppreżentati r-riżultati.
LIVELL 2				
SKOPERTA TAL-IMMAĠNI	Fl-ewwel pass, l-istudenti janalizzaw immaġni waħda (jew aktar) u jippruvaw jidentifikaw oqsma fejn din ġiet immanipulata. Fit-tieni pass, l-istudenti jitgħallmu aktar dwar l-istorja tal-immaġni billi jikklikkjaw permezz ta' elementi interattivi.	Għodda online	15'	L-istudenti jitgħallmu li l-manipulazzjonijiet mhumiex xi ħaġa ġdida iżda preżenti matul l-istorja. Jitgħallmu dwar każijiet speċifiċi, l-aktar każijiet storiċi u kif is-setgħa u l-intenzjoni sawru l-kontenut tal-media. Tista' tiddeċiedi jekk l-istudenti jiskoprux immaġni waħda jew aktar.
TRIJANGOL U TAL-PERSPETTIVI	L-istudenti jwieġbu tliet mistoqsijiet ibbażati fuq il-Metodu ta' Ħsieb Viżibbli (ara hawn fuq). Il-mistoqsijiet huma relatati mal-immaġni li jkunu skoprew fil-pass preċedenti.	Online/Fil-klassi	20'	Dan l-eżerċizzju jattiva l-ħsieb kritiku tal-istudenti u jħeġġiġhom iqisu perspettivi differenti relatati mal-immaġni li jkunu skoprew. Tista' tiddeċiedi jekk jaħdmux waħedhom, ma' sieħeb/sieħba, fi gruppi żgħar, u kif jippreżentaw is-sejbiet tagħhom. Tista' tara wkoll is-sottomissjonijiet online tagħhom fil-viżwalizzazzjoni tar-rapport fuq il-pjattaforma tat-tagħlim.

IKKLIKKJA U DDISKUTI	L-istudenti jistgħu jsibu sieħeb jew sieħba, jagħżlu kard ta' diskussjoni waħda (jew aktar) u jiddiskutu l-mistoqsija fuq il-kard. Jistgħu jagħżlu minn varjetà ta' suġġetti.	Online/Fil-klassi	20'	L-istudenti jistgħu jirriflettu u jiddiskutu aspetti differenti ta' dak li ltaqgħu miegħu s'issa fil-modulu. Jistgħu jagħmlu dan f'pari, fi gruppi żgħar, jew fil-klassi sħiħa. Din il-parti teħtieġ il-faċilitazzjoni attiva tiegħek. Tista' tiddeċiedi jekk l-istudenti jagħżlux il-kards b'mod liberu, kemm minnhom, u jekk/kif għandhom jiġu ppreżentati r-riżultati.
Il-PROĠETT	Biex japplikaw dak li jkunu tgħallmu, l-istudenti jwettqu r-riċerka tagħhom stess biex jidentifikaw kontenut problematiku tal-media f'żewġ livelli: fil-livell nazzjonali u fil-livell transnazzjonali (Ewropew). L-istudenti mbagħad jippreżentaw is-sejbiet tagħhom lill-klassi.	Online/Fil-klassi	Mhux Applikabbli	Din l-attività tista' tiġi assenjata biex tapprofondixxi l-fehim dwar is-suġġett kemm fil-livell nazzjonali kif ukoll f'dak Ewropew, skont il-ħin disponibbli. Il-format tal-preżentazzjoni jista' jiġi adattat għal dak li huwa l-aktar adattat għall-istudenti tiegħek.
IL-KAMRA TAL-VERIFIKATURI TAL-FATTI	Fil-kamra tal-verifikaturi tal-fatti, l-istudenti għandhom aċċess għall-materjal ewlieni mill-modulu, kif ukoll glossarju tal-litteriżmu fil-media.	Online	Mhux Applikabbli	Il-Kamra tal-verifikaturi tal-fatti sservi bħala punt ta' aċċess għall-materjal ewlieni. Il-glossarju jgħin lill-istudenti jiddefinixxu t-termini ewlenin. Għall-istudenti akbar fl-età, u fejn xieraq, jistgħu jiġu assenjati wkoll il-filmati *L-Id* jew *Il-Moħħ*. Flimkien ma': Ikkunsidra l-playlist tal-YouTube dwar id-diżinformazzjoni (ara Links Oħra & Materjal hawn

				taħt), bħala assenjazzjoni ta' xogħol għad-dar.

Links Oħra u Materjal[2]

Materjal rakkomandat:

- Playlist tal-YouTube tal-Parlament Ewropew. Fid-dinja diġitali tal-lum, id-diżinformazzjoni donnha tinsab kullimkien. Probabbilment rajtha. U forsi saħansitra xxerjajtha. Iżda qatt staqsejt lilek innifsek għaliex dan huwa perikoluż? Jew x'tista' tagħmel biex tiġġilidha? L-ewwel pass biex inkissru l-falsità huwa li nifhmu kif taħdem. Dawn il-filmati se jtebulek il-kapaċitajiet tiegħek online - se jgħinuk tifhem il-mekkaniżmi tad-diżinformazzjoni u kif tgħarbel il-fatt mill-falz.
https://www.youtube.com/playlist?list=PLHQxK2YVsFVtlgDH2_lliyTMfPyZ3Q03N

- Preżentazzjoni Online ta' Dar l-Istorja Ewropea "Hack Your Brain". Margriet Sitskoorn, newropsikologa klinika fl-Università ta' Tilburg, tiżvela kif id-diskrepanza bejn l-ipproċessar naturali ta' moħħna u l-fluss ta' informazzjoni b'ritmu mgħaġġel tal-lum tagħmilna partikolarment suxxettibbli għal aħbarijiet u media soċjali foloz, messaġġi bbażati fuq il-biża', u l-polarizzazzjoni soċjali – għarfien li joffri punti ta' diskussjoni b'saħħithom għall-klassi:
https://www.youtube.com/watch?v=A996dk8YodM (EN)

- Linji Gwida tal-UE għall-għalliema u l-edukaturi dwar l-indirizzar tad-diżinformazzjoni u l-promozzjoni tal-litteriżmu diġitali permezz tal-edukazzjoni u t-taħriġ
https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a224c235-4843-11ed-92ed-01aa75ed71a1/language-mt

- Kahneman, Daniel: Thinking, Fast and Slow. 2013, Farrar, Straus and Giroux (ISBN: 978-0374533557)

Dwar il-Metodu ta' Riflessjoni Viżibbli

- Skopri aktar dwar il-Metodu ta' Riflessjoni Viżibbli żviluppat minn "Project Zero" tal-Università ta' Harvard (EN).

Qari addizzjonali:

- EU Disinfo lab (Laboratorju tal-UE kontra d-diżinformazzjoni): https://www.disinfo.eu/ (EN)
- EU vs. Disinfo: https://euvsdisinfo.eu/learn/ (EN, RU, UA, DE, SL)
- Parlament Ewropew Id-diżinformazzjoni: 10 pariri biex ma taqax għaliha
https://www.europarl.europa.eu/topics/mt/article/20250603STO28720/id-dizinformazzjoni-10-pariri-biex-ma-taqax-ghaliha
- Ċentri tal-Osservatorju Ewropew tal-Media fl-Istati Membri kollha: https://edmo.eu/about-us/edmo-hubs/
- Sett ta' Għodod tal-UE: Ibqa' viġilanti online: tidentifika l-manipulazzjoni tal-informazzjoni?
https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/staying-vigilant-online-can-you-spot-information-manipulation_mt
- Sett ta' Għodod tal-UE: Id-Demokrazija fl-Azzjoni https://citizens-initiative.europa.eu/schools/eci-educational-toolkit_mt
- Think Tank tal-Parlament Ewropew Kif tidentifika l-aħbarijiet foloz:
https://www.europarl.europa.eu/thinktank/mt/document/EPRS_ATA(2017)599386

[2] Il-materjal kollu huwa disponibbli bl-24 lingwa uffiċjali tal-UE, dment li ma jkunx indikat mod ieħor.

- Żjara virtwali "Fake (f)or Real: A History of Forgery and Falsification" minn Dar l-Istorja Ewropeahttps://historia.europa.eu/en/exhibitions-events/temporary-exhibitions/fake-real (EN, DE, FR, NL)
- Wirja "Fake (f)or Real: A History of Forgery and Falsification" minn Dar l-Istorja Ewropea: https://historia.europa.eu/en/exhibitions-events/temporary-exhibitions/fake-real-touring-exhibition (EN, DE, FR, NL)

Jekk ikollok xi mistoqsija dwar il-kontenut jew il-metodoloġija ta' HistoriCall, jekk jogħġbok ibgħatilna email: historia-learning@europarl.europa.eu